

Objednávka č. 227

W ru.wikipedia.org/wiki/Приказ_№_227

[Přejděte na navigaci](#) [Přejít na vyhledávání](#)

Žádný krok zpět!

O opatřeních k posílení kázně a pořádku v Rudé armádě a zákazu neoprávněného stahování z bojových postavení

Poštovní známka SSSR v roce 1945 .

Pohled	Objednat
Stát	■ SSSR
Číslo	227
Přijetí	<u>Lidový komisař obrany SSSR 28. července 1942</u>
Vstup v platnost	28. července 1942
První publikace	1958
Ztráta moci	29. října <u>1944</u>

 [Text ve Wikisource](#)

Rozkaz „O opatřeních k posílení kázně a pořádku v Rudé armádě a zákazu neoprávněného stahování z bojových pozic“ (nebo hovorově „**Ani krok zpět!**“) – Rozkaz č. 227 lidového komisaře obrany SSSR I. V. Stalina ze dne 28. července 1942, veřejně přečteno všem pracovníkům Rudé armády .

Po válce byla poprvé vydána v roce 1958 ^[1] , ale do povědomí široké veřejnosti se dostala až v době perestrojky a glasnosti , která začala v SSSR , kdy byla v srpnu 1988 publikována v médiích .

Rozkaz je jedním z dokumentů zaměřených na zlepšení vojenské kázně v Rudé armádě (viz rozkaz č. 270). Zakázalo stažení vojsk bez rozkazu, zavedlo vytváření trestních jednotek z řad těch, kteří se provinili porušením kázně kvůli zbabělosti nebo nestabilitě – samostatné trestní prapory jako součást front a samostatné trestní roty jako součást armád , stejně jako zátarasové oddíly . jako součást armád.

Pozadí

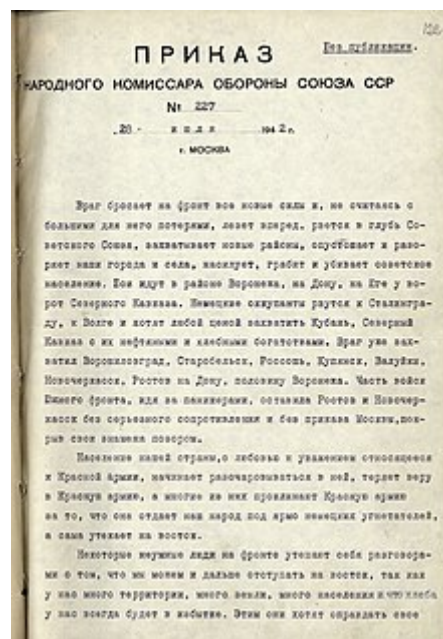
Rozkaz se objevil v souvislosti s prudkým vyostřením strategické situace na frontě, kdy jednotky Rudé armády po porážce v Charkovské operaci v roce 1942 svedly neúspěšné bitvy ve Voroněžské oblasti , na Donu a Donbasu , ustoupil k Volze a severnímu Kavkazu s těžkými ztrátami . Němci dobyli hustě obydlené a nejrozvinutější průmyslové a zemědělské oblasti SSSR. Dokument uváděl: na okupovaném území zůstalo 70 milionů sovětských občanů a obrovské strategické zdroje, SSSR ztratil výhodu nad nacistickým Německem v lidských rezervách a zásobách obilí, další ústup hrozil státu smrtí ^[2] .

Návrh textu rozkazu vypracoval náčelník generálního štábu Alexandr Vasilevskij , z původního textu však podle něj nezbylo prakticky nic, Stalin jeho návrh vzal a radikálně jej přepsal. Zejména poslední jmenované patřilo k autorství slov, že obyvatelstvo údajně „*proklíná*“ Rudou armádu za ústup ^[3] .

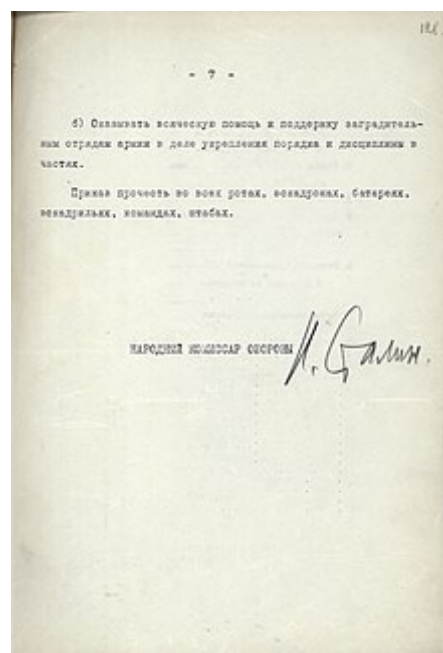
Rozkaz měl odstranit poráženecké nálady v jednotkách, zvýšit míru kázně a odpovědnosti velitelského štábu. Na začátku dlouhé preambule Stalin emotivně vyvrátil názor, že je možné ustoupit na dlouhou dobu, protože „*naše země je velká* “ . Poté popsal zkušenost nepřítele: v prosinci 1941 vydal Hitler podobný „rozkaz k zastavení“, podle kterého se ve Wehrmachtu zformovaly zejména trestní roty ^[3] .

V hlavním textu Josif Stalin požadoval, aby byl v armádě zaveden „nejpřísnější řád a železná disciplína“, aby velitelé jakékoli hodnosti, kteří dovolili ústup vojsk bez rozkazu nadřízeného velitele, byli zbaveni svých funkcí a souzení. Na každého vojáka byla vyhlášena poptávka – bez rozkazu od velení ani krok zpět.

Alarmisty a zbabělce dostali příkaz zničit na místě. Mělo se vytvořit v rámci fronty 1-3 trestní prapory po 800 lidech a v armádě - 5-10 trestních rot po 150-200 lidech; 3-5 zátarasových oddílů (každý do 200 osob), které měly zabránit neoprávněnému stažení jednotek z jejich pozic [4]. Velení front bylo povinno „eliminovat ústupové nálady v jednotkách“, jakož i odstranit z jejich funkcí a poslat je na velitelství Nejvyššího vrchního velení, aby velitele, kteří dovolili neoprávněný ústup z pozic bez rozkazu velitele fronty, přivedli k vojenskému soudu. S podobnými akcemi armádního velení se počítalo i ve vztahu k velitelům a komisařům sborů, pluků a praporů.

První list objednávky č.
227 z 28.7.1942

Sedmý list rozkazu č. 227 z
28. července 1942

Role dokumentu

Následné události ukázaly, že opatření realizovaná v souladu s rozkazem nedokázala zcela zastavit ústup sovětských vojsk, umožnila však překonat panický charakter ústupů. Řád sehrál mobilizační roli při nastolení nej přísnější disciplíny a pořádku, měl však za cíl zvýšit morálku demoralizované Rudé armády, měl také do značné míry

neblahý účinek a místy byl jeho výkon sabotován veliteli, kteří mj. viděl v přidělování vojáků pro barážové oddíly pouze další plýtvání personálem.

Celkový počet příslušníků Rudé armády, kteří obdrželi soudní verdikt, byl 994 300 , 436 600 šlo po verdiktu do vězení. Za období od září 1942 do května 1945 prošlo trestními jednotkami (rotami a prapory) 427 910 osob ^[5] . Ve statistikách není zahrnuto 212 400 dezertérů, kteří uprchli ze svých pozic a nebyli nalezeni, nebo byli posláni zátarasovými oddíly přímo na jejich služebnu ^[6] .

Dne 29. října 1944 byly rozkazem č. 0349 lidového komisaře obrany I.V.Stalina pro výraznou změnu situace na frontě rozpuštěny barážové oddíly. Personál doplňoval střelecké divize ^[7] .

Hodnocení a výsledky

Text rozkazu č. 227 byl poprvé mediálně publikován až v srpnu 1988 ve „Vojenském historickém časopise“ ^[8] , i když byl mnohým známým již dříve, protože byl svého času veřejně čten všem pracovníkům Rudé armády a podle paměti armády udělal velký dojem. Řád byl i ve Stalinově době hodnocen velmi polární. Zejména osvědčení odboru zvláštních oddělení NKVD „O reakci personálu na rozkaz č. 227“ uvádí řadu příkladů negativních a pesimistických výroků. Vojenský lékař 3. hodnosti Olshanetsky v rozhovoru označil rozkaz Stavky za poslední výkřik zoufalství, když už Rudá armáda nebyla schopna vzdorovat Němcům, a dodal: "*Z této události každopádně nic nebude.*". Lékařský instruktor Demčenko po vyhlášení rozkazu řekl: „*To vše nepomůže. Bud' zabijí všechny své, nebo se všichni vzdají, ale naši to nevezmou* . Na druhé straně, podle armádního generála Sergeje Shtemenka , rozkaz č. 227 měl mimořádně příznivý vliv na bojeschopnost vojsk.

Řád č. 227 je z hlediska hloubky vlasteneckého obsahu a míry emocionální intenzity jedním z nejmocnějších dokumentů válečných let. Stejně jako mnoho jiných generálů jsem viděl v hodnocení rozkazu určitou ostrost, která však byla ospravedlněna velmi tvrdou a úzkostnou dobou. Na řádu nás upoutal především jeho sociální a mravní obsah [3].

- A. Vasilevskij . Životní dílo [9].

Poté, co jsme si přečetli rozkaz, jsme... na hodinu, omráčeni, mlčeli. Opravdu jsem přišel k rozumu až o pár dní později v Moskvě. Celé ty dny se mi zdálo, že se běh času zastavil. Předtím se válka stočila jako koule, nejprve jako koule neštěstí, pak se v prosinci 1941 zdálo, že se tato koule začala odvíjet, ale pak se znovu začala vinout jako koule nového neštěstí. A najednou, když jsem si přečetl tento rozkaz, jako by se vše zastavilo. Nyní se zdálo, že pohyb života je jakýmsi skokem v budoucnosti – buď skoč, nebo zemři!

- K. M. Simonov . Různé dny války: Deník spisovatele. - T. 2. 1942-1945.

Stalin doufal, že pod hrozbou poprav a trestních praporů bude Rudá armáda bojovat tvrději a způsobí nepříteli větší škody. Ve skutečnosti to někdy bylo naopak. Velitelé všech úrovní se ze strachu z represálií někdy opozdili s ústupem, což vedlo pouze k dalším ztrátám.

- Sokolov, 2013 , str. 45

V kultuře

Básník a vojenský komisař Konstantin Simonov po přečtení rozkazu č. 227 ve dnech 28. až 30. července 1942 cestou z fronty napsal báseň „Bezejmenné pole“, která podle jeho slov: „*Za sebe to byla přímá a okamžitá reakce na šok, který jsem zažil po přečtení tohoto příkazu* .“

"Objednávka č. 227" - dílo Jegora Letova . [význam skutečnosti?]

Poznámky

---

1. ↑ Dějiny vojenského umění, 1958 , str. 780-783.

2. ↑ V. M. Gritsyuk, O. E. Lisenko . Rozkaz lidového komisaře obrany Svazu RSR č. 227 ze dne 28. dubna 1942 // Encyklopedie dějin Ukrajiny : v 10 svazcích / Redakční rada: V. A. Smolii (vedoucí) a v. ; Historický ústav Ukrajiny Národní akademie věd Ukrajiny . - K... (Kyjev) : Naukova Dumka , 2010. - V. 7: Ml - O. - S. 163. - ISBN 978-966-00-1061-1 . (ukr.)
3. ↑ Skočit zpět:¹²³ Krechetnikov, A. Rozkaz "Ani krok zpět!": na okraji propasti : [arch. 9. března 2016] // BBC. - 2012. - 26. července. – Aktualizováno 27. července 2012.
4. ↑ Roberts, Geoffrey. *Stalinovy války: Od světové války ke studené válce, 1939-1953* . New Haven, CT; London: Yale University Press, 2006 (vázáno, ISBN 0-300-11204-1), strana 132
5. ↑ Trestní boxy strafniki.shtml . army.armor.kiev.ua. Získáno 26. března 2018. Archivováno z originálu dne 27. března 2018.
6. ↑ G.I. Krivosheev. *Sovětské ztráty a bojové ztráty* . s. 91-92 Greenhill, 1997 ISBN 1-85367-280-7
7. ↑ Rozkaz lidového komisaře obrany SSSR č. 227 ze dne 28. července 1942 // Vojenský historický časopis. - 1988. - č. 8. - S.73-75.
8. ↑ Vasilevskij A.M. Dílo na celý život. - 3. vyd. - M... (Moskva) : Politizdat, 1978. - 552 s.

Literatura

---

v Rusku

- Rozkaz NPO SSSR ze dne 28. července 1942 č. 227: O opatřeních k posílení kázně a pořádku v Rudé armádě a zákazu neoprávněného stažení z bojových postavení // Dějiny vojenského umění: Přednáškový kurz: v 6 svazcích . - M... (Moskva) : Vojenská akademie pojmenovaná po M. V. Frunze , 1958. - V. 5: Vojenské umění prvního období Velké vlastenecké války (červen 1941 - listopad 1942). - S. 780-783.

- Dushenko, K. V. Ani krok zpět! // Historie slavných citátů. - M. (Moskva) : Azbuka-Atticus, 2018. - S. 312-313. — 500 s. - ISBN 978-5-389-14954-0 .
- Kovyrshin, E. V. K problematice přepadových oddílů v Rudé armádě: [arch. 27. listopadu 2010] // Vojenský historický časopis . — 2008. - Ne. 4. — s. 28–29.
- Sokolov, B. V. Stalingradský zázrak. — M. (Moskva) .: Algorithm , 2013. — 400 s. - (Vojenský archiv). - 2000 výtisků. - ISBN 978-5-4438-0489-7 .

v jiných jazycích

- Sellas, A. Hodnota lidského života v sovětském válčení: [eng.] . — New York: Routledge , 1992. — 224 s. — ISBN 9781138874305 .
- Roberts, G. Cesta ke Stalingradu : duben–srpen 1942 // Vítězství u Stalingradu : Bitva, která změnila historii : [eng.] . - Taylor & Francis , 2013. - S. 64. - 282 s. — ISBN 978-1-317-86890-3 .

Odkazy

- Rozkaz o rozpuštění samostatných přehradních oddílů č. 0349 . *Bojové operace Rudé armády ve Velké vlastenecké válce* .
Získáno 18. června 2017. Archivováno z originálu 20. prosince 2018.
- Rozkaz lidového komisaře obrany SSSR č. 227 „O opatřeních k posílení kázně a pořádku v Rudé armádě a zákazu neoprávněného stažení z bojových pozic“ („Ani krok zpět!“). 28. července 1942 // Ruský státní vojenský archiv F. 4. Op. 12. D. 105. L. 122-128

Sovětská propagandistická hesla ve druhé světové válce

Dělnická a rolnická Rudá armáda v bitvě u Stalingradu

